

EWALUACJA EX ANTE

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STARCZA DO ROKU 2035

Data opracowania: kwiecień 2026

Zamawiający:
Gmina Starcza
ul. Gminna 4
42-261 Starcza

Wykonawca:
Kreatus sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62
nr KRS: 0000482632, NIP: 9372667946, REGON: 243401618
tel.: + 48 33 300 34 80, fax.: +48 33 300 30 87
e-mail: biuro@kreatus.eu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. METODYKA I ZAKRES OCENY	3
3. OCENA TRAFNOŚCI STRATEGII.....	4
4. OCENA PRZEWIDYWANEJ SKUTECZNOŚCI	5
5. OCENA EFEKTYWNOŚCI I SPÓJNOŚCI	6
6. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	7

1. WPROWADZENIE

Niniejszy raport stanowi wynik ewaluacji ex ante projektu „Strategii Rozwoju Gminy Starcza do roku 2035”. Ewaluacja ex ante jest oceną dokonywaną na etapie poprzedzającym przyjęcie dokumentu i ma na celu weryfikację jego jakości, spójności oraz zdolności do osiągnięcia zakładanych efektów rozwojowych.

Strategia Rozwoju Gminy Starcza do roku 2035 stanowi kluczowy dokument planistyczny określający długookresowe kierunki rozwoju gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Dokument obejmuje wszystkie wymagane ustawowo elementy, w tym diagnozę strategiczną, analizę SWOT, wizję rozwoju, cele strategiczne i operacyjne, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia w zakresie polityki przestrzennej, obszary strategicznej interwencji, system realizacji oraz ramy finansowe.

Podstawą formułowania kierunków rozwoju była diagnoza sytuacji gminy opracowana w oparciu o dane za lata 2014–2023, przy czym zasadniczy punkt odniesienia stanowiły dane za rok 2023. Diagnoza została uzupełniona wynikami badania ankietowego przeprowadzonego wśród 132 mieszkańców Gminy Starcza, co pozwoliło na uwzględnienie perspektywy społecznej w procesie planowania strategicznego.

Celem niniejszej ewaluacji jest ocena:

- trafności przyjętych celów i kierunków działań,
- przewidywanej skuteczności wdrażania Strategii,
- efektywności planowanych interwencji,
- spójności dokumentu – zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej.

2. METODYKA I ZAKRES OCENY

Ewaluacja została przeprowadzona metodą analizy eksperckiej, polegającej na kompleksowej ocenie treści dokumentu strategicznego, w szczególności powiązań pomiędzy jego kluczowymi elementami: diagnozą, analizą SWOT, wizją rozwoju, celami, kierunkami działań, systemem realizacji oraz ramami finansowymi.

Zakres oceny obejmował:

- analizę adekwatności diagnozy do sytuacji gminy,
- ocenę logicznej spójności struktury celów,
- ocenę powiązań pomiędzy celami i działaniami,
- ocenę realności wdrożeniowej Strategii,
- ocenę zgodności dokumentu z politykami wyższego rzędu.

W procesie ewaluacji zastosowano cztery podstawowe kryteria:

- trafność – dopasowanie Strategii do potrzeb i potencjałów rozwojowych gminy,
- skuteczność – zdolność do osiągnięcia zakładanych celów,
- efektywność – racjonalność wykorzystania zasobów,
- spójność – wewnętrzna i zewnętrzna integralność dokumentu.

3. OCENA TRAFNOŚCI STRATEGII

Analiza projektu Strategii wskazuje na wysoki poziom trafności przyjętych założeń rozwojowych. Dokument w sposób bezpośredni odpowiada na kluczowe uwarunkowania zdiagnozowane w części analitycznej.

W Strategii wskazano, że Gmina Starcza liczy 2 891 mieszkańców, a w latach 2002–2023 liczba ludności wzrosła o 5,5%, przy jednoczesnym występowaniu ujemnego przyrostu naturalnego i postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.

Struktura ludności (18,8% w wieku przedprodukcyjnym, 59,4% w wieku produkcyjnym i 21,8% w wieku poprodukcyjnym) uzasadnia potrzebę rozwoju usług społecznych, wsparcia seniorów oraz zwiększania atrakcyjności gminy dla rodzin.

Odpowiedzią na te wyzwania jest Priorytet 1 obejmujący działania w zakresie edukacji, aktywizacji społecznej i poprawy jakości życia.

W obszarze gospodarczym Strategia trafnie identyfikuje potrzebę wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości i tworzenia warunków dla rozwoju inwestycji. Priorytet 2

koncentruje się na rozwoju stref aktywności gospodarczej, wsparciu MŚP oraz kształtowaniu zrównoważonej gospodarki.

W zakresie środowiska i infrastruktury dokument odpowiada na potrzebę poprawy jakości powietrza, rozwoju infrastruktury technicznej, zwiększania retencji oraz adaptacji do zmian klimatu. Znajduje to odzwierciedlenie w Priorytecie 3, obejmującym m.in. rozwój infrastruktury, gospodarkę wodną, działania klimatyczne oraz rozwiązania w gospodarce odpadami.

Istotnym elementem trafności Strategii jest również ujęcie zagadnień bezpieczeństwa i odporności, które zostały rozwinięte w ramach Priorytetu 4. Obejmuje on działania związane z wyposażeniem służb, edukacją mieszkańców, zarządzaniem kryzysowym oraz cyberbezpieczeństwem.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że diagnoza została uzupełniona wynikami badania ankietowego mieszkańców, co zwiększa adekwatność dokumentu do rzeczywistych potrzeb społecznych.

W konsekwencji należy uznać, że Strategia charakteryzuje się wysokim poziomem trafności i stanowi adekwatną odpowiedź na wyzwania rozwojowe Gminy Starcza.

4. OCENA PRZEWIDYWANEJ SKUTECZNOŚCI

Struktura Strategii wskazuje na wysoki potencjał skuteczności jej wdrażania. Dokument opiera się na czytelnej logice interwencji, obejmującej powiązanie diagnozy, celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Wyznaczenie czterech priorytetów rozwojowych porządkuje zakres interwencji i umożliwia ich etapowe wdrażanie. Każdy cel strategiczny został rozwinięty w zestaw celów operacyjnych oraz przypisanych im kierunków działań, co zapewnia przejrzystość i funkcjonalność dokumentu.

Strategia zawiera również elementy umożliwiające monitorowanie postępów jej realizacji, w tym wskazanie rezultatów oraz systemu monitoringu i ewaluacji. W dokumencie określono, że monitoring prowadzony będzie przez Wójta Gminy

Starcza przy wsparciu komórek merytorycznych, a jego wyniki będą wykorzystywane m.in. w Raporcie o stanie gminy oraz w procesach aktualizacji Strategii.

Zaletą dokumentu jest także kompleksowe ujęcie zagadnień rozwojowych – od kwestii społecznych, przez gospodarcze, po środowiskowe i infrastrukturalne – co sprzyja osiągnięciu efektów synergicznych.

Ograniczeniem typowym dla dokumentów strategicznych jest ogólny charakter części działań, jednak nie wpływa to negatywnie na skuteczność Strategii, lecz wynika z jej kierunkowego charakteru.

W rezultacie należy stwierdzić, że Strategia posiada wysoki potencjał skutecznego wdrażania.

5. OCENA EFEKTYWNOŚCI I SPÓJNOŚCI

Strategia została opracowana w sposób zapewniający jej efektywność wdrożeniową. Dokument zakłada realizację działań w długim horyzoncie czasowym, co umożliwia ich etapowanie i dostosowanie do możliwości finansowych gminy.

Istotnym elementem jest powiązanie Strategii z dokumentami wykonawczymi i finansowymi, w tym Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Starcza na lata 2025–2030 oraz budżetem gminy. Wskazanie tych powiązań zwiększa realność wdrażania Strategii.

Dokument określa także katalog dokumentów planistycznych i programowych, które będą stanowić podstawę jego realizacji, co świadczy o jego osadzeniu w systemie zarządzania gminą.

Wysoko należy ocenić spójność wewnętrzną Strategii. Poszczególne jej części są logicznie powiązane i wzajemnie się uzupełniają. Dokument zachowuje przejrzystą strukturę i nie zawiera sprzecznych zapisów.

Strategia jest również spójna z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie.

Uwzględnia także kierunki polityki środowiskowej i klimatycznej, w tym założenia Europejskiego Zielonego Ładu.

W efekcie należy uznać, że Strategia cechuje się wysoką efektywnością oraz bardzo dobrą spójnością.

6. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Przeprowadzona ewaluacja ex ante wskazuje, że projekt „Strategii Rozwoju Gminy Starcza do roku 2035” jest dokumentem przygotowanym prawidłowo pod względem merytorycznym i formalnym, odpowiadającym wymogom ustawowym oraz dobrym praktykom planowania strategicznego.

Strategia:

- jest trafna i odpowiada na rzeczywiste potrzeby rozwojowe gminy,
- posiada logiczną i spójną strukturę,
- wykazuje wysoki potencjał skutecznego wdrażania,
- jest możliwa do realizacji przy założonych uwarunkowaniach finansowych i organizacyjnych,
- pozostaje spójna z dokumentami wyższego rzędu.

Rekomenduje się:

- utrzymanie powiązania Strategii z dokumentami wykonawczymi i budżetowymi,
- etapowanie realizacji działań w oparciu o priorytety rozwojowe,
- systematyczne prowadzenie monitoringu i wykorzystywanie jego wyników do aktualizacji dokumentu.

W świetle przeprowadzonej analizy Strategia Rozwoju Gminy Starcza do roku 2035 może zostać pozytywnie oceniona jako dokument stanowiący właściwą podstawę prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

Strategia Rozwoju Gminy Starcza na lata 2025-2035 to kluczowy dokument planistyczny, który wyznacza kierunki rozwoju gminy w perspektywie długoterminowej. Jej opracowanie jest niezbędne, aby w sposób uporządkowany i

konsekwentny realizować działania sprzyjające poprawie jakości życia mieszkańców, rozwojowi gospodarczemu oraz ochronie i wykorzystaniu lokalnych zasobów.

Strategia pozwala także na skuteczniejsze ubieganie się o środki zewnętrzne, w tym fundusze krajowe i unijne, co zwiększa możliwości inwestycyjne gminy.

Dokument ten powstał w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153), który określa wymóg opracowania strategii rozwoju gminy jako narzędzia długofalowego planowania. Zgodnie z tym przepisem, strategia musi być spójna z dokumentami wyższego rzędu, takimi jak „Strategia rozwoju województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie”.

Tworzenie strategii odbyło się w procesie partycypacyjnym. Dzięki temu dokument odzwierciedla rzeczywiste potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności, uwzględniając zarówno wyzwania, jak i potencjał rozwojowy Gminy Starcza.

Strategia nie tylko określa priorytety i cele rozwoju, ale także wskazuje konkretne działania dostosowane do kluczowych obszarów rozwoju gminy. W szczególności obejmuje dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez inwestycje w infrastrukturę, usługi społeczne i komunikację. Dokument wspiera również rozwój gospodarczy, w tym przedsiębiorczość i agroturystykę, a także integrację mieszkańców poprzez kulturę i sport. Ważnymi priorytetami są ochrona środowiska i wdrażanie ekologicznych rozwiązań oraz polityka senioralna.

Strategia stanowi fundament dla przyszłych działań gminy, wyznaczając ambitną, lecz realistyczną ścieżkę rozwoju, dostosowaną do dynamicznie zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Jej realizacja będzie opierać się na ścisłej współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz partnerami samorządowymi i instytucjonalnymi, co zapewni skuteczność wdrażania założonych celów i projektów.